

La dignitat de la dona. Una perspectiva cristiana

Dv, 8/03/2019 per Eduard Ibáñez

[Apunts eticopolitics](#)

Aquest dia 8 de març és una nova crida a prendre consciència d'un dels grans reptes que té plantejada la humanitat: promoure la dignitat de les dones i la superació de totes aquelles estructures socials, paradigmes mentals, actituds, llenguatges i situacions que, arreu del món, porten al menyspreu, l'exploació, la invisibilització, els abusos i maltractaments i totes les diferents formes de la violència contra la dona, o que impedeixen la seva plena participació social i que, a la vegada, són un atemptat al bé comú.

Davant d'aquest enorme repte, la visió cristiana de la dignitat de la dona, pot fer, i ja fa, una gran aportació, malgrat es tracti d'una visió força desconeguda o mal entesa.

De fet, és probable que la concepció cristiana de la dignitat humana i, en particular, de la dignitat de la dona, hagi estat, en bona mesura, l'humus cultural del qual ha sorgit històricament (almenys en gran mesura) la consciència contemporània de la necessitat de promoure la igualtat i la dignitat de les dones.

També és un fet que l'Església (tant la Catòlica com en general les Esglésies cristianes) ha estat històricament, i és actualment, un dels grans actors de promoció de la dona, amb la seva acció educativa, cultural, sanitària, assistencial i social. Avui dia, infinitat d'institucions i col·lectius cristians desenvolupen un ingent de treball de promoció i suport a les dones que pateixen la pobresa, l'exclusió, l'exploació, el tràfic o la violència, així com de reivindicació del reconeixement del seu paper clau en la societat.

A la vegada, cal reconèixer que els cristians tot sovint han estat i són encara infidels al missatge del que són portadors i a les exigències que comporta la dignitat de la dona. Això continua sent avui un enorme repte per a la vida de l'Església i les comunitats cristianes, on encara les dones no gaudeixen de l'espai, el protagonisme i la visibilitat necessaris i que en justícia li corresponen. Aquí hi ha una crida urgent.

Dit això, es important en un dia com avui tenir present i reflexionar sobre la visió cristiana de la dona. Per la fe cristiana, la dona té una dignitat especial. En primer lloc, creu que va ser en una dona, Maria de Natzaret, en qui es va produir el fet més decisiu i transcendent de la història de la humanitat, on es va produir la autorevelació plena i definitiva de Déu, per la seva Encarnació, que va mostrar el sentit i el destí de la vida humana. Maria de Natzaret va acceptar i assumir lliurement el disseny diví d'acollir, gestar, donar a llum i exercir la maternitat de Jesucrist, home i Déu a la vegada. Per això l'anomena "Mare de Déu" i no solament mare de l'home Jesús. De tal manera que la fe cristiana veu en Maria, no solament el model perfecte del creient, que accepta i assumeix lliurement el projecte de Déu, que és un projecte d'amor, sinó també l'expressió concreta de la unió entre Déu i l'ésser humà, que constitueix la màxima dignitat i vocació de tota persona.

Ja en la tradició bíblica, la dignitat de la dona i la seva igualtat essencial amb l'home és subratllada d'una manera molt potent. Això s'expressa especialment en llibre del Gènesi, que relata la Creació de l'ésser humà com a "home i dona",

ambdós creats igualment a imatge i semblança del Creador, els quals són de la mateixa “carn” i cridats a unir-se i esdevenir “una sola carn”, a viure recíprocament un per a l’altre en una comunió d’amor. Però alhora, en la seva constatació del pecat original, ja denuncia com a conseqüència greu l’opressió de les dones (“ell et voldrà dominar”).

Jesús de Natzaret ve a confirmar i, sobretot, subratllar de forma extraordinària aquesta visió profunda de la tradició bíblica. En efecte, tal i com el presenten els Evangelis, Jesús va ser un autèntic promotor de la dignitat de la dona. Va mostrar una actitud de respecte i atenció especial envers les dones veritablement inaudita i revolucionària en els paràmetres culturals on va viure. Al llarg del seu ministeri públic són múltiples les dones que pateixen malalties i sofriments que són objecte de la seva atenció o del seu poder guaridor (la dona posseïda, la sogra de Simó, la filla de Jaire, la vídua de Naïm...), incloent les que pateixen rebuig social (la dona que patia hemorràgies, una samaritana, la dona sorpresa en adulteri, la “pecadora pública” que renta els seus peus...) i amb moltes d’elles manté diàlegs essencials per entendre el seu missatge (diàlegs amb la samaritana, amb Marta...). Les dones són freqüentment protagonistes de les paràboles amb les que expressa idees fonamentals (les verges assenyades, la vídua pobre...), presentades sovint com a model de la fe autèntica. Alhora, Jesús qüestiona profundament la discriminació i el maltractament que pateix la dona en la societat, rebutjant la legislació que autoritzava el divorci masculí unilateral, defensant la igualtat dels esposos i la seva vocació de donació mútua, denunciant el desig de tractar les dones com objecte de plaer (“qui mira una dona cobejant-la ja ha pecat en el seu cor”) i fent visible la hipocresia social que culpabilitza sovint les dones dels actes masculins d’aprofitament (“qui estigui lliure de pecat que llenci la primera pedra”).

A la vegada, hi ha un altre fet ben notable, prou conegut. Nombroses dones són deixebles de Jesús i l’acompanyen al llarg de tot el seu recorregut. I quan la majoria del seus deixebles han abandonat Jesús, són elles les que l’acompanyen fins al final en la seva mort en Creu. Són elles les que s’ocupen del seu cos a fi de donar-li sepultura i són precisament elles les primeres que, en arribar de bon matí al sepulcre i trobar-lo buit, reben l’anunci de la seva Resurrecció, i també les primeres en donar-ne testimoni, entre les que destaca Maria de Magdala. Aquest protagonisme de les dones en la vida de Jesús ens resulta veritablement sorprenent i porta un sentit ben profund. Revela l’especial sensibilitat femenina i l’extraordinària importància de la singularitat de la dona en el projecte de Déu per la humanitat.

Així doncs, del conjunt del testimoni bíblic i de la reflexió teològica emergeix, d’una banda, una imatge de la dona en la seva dignitat transcendent, com a ésser creat a imatge i semblança de Déu i, per tant, en la seva igualtat essencial amb l’home. D’aquí l’exigència del reconeixement d’uns mateixos drets i oportunitats en la vida social, essent radicalment inacceptable tota mena de dominació, exclusió, discriminació o maltractament.

Però a la vegada, l’altra novetat essencial de la visió cristiana és que veu també la dona en la seva singularitat, en la seva diferència amb l’home. Una diferència home-dona que és biològica, psicològica i també espiritual, doncs l’ésser humà és una profunda unitat d’aquestes dimensions. Aquesta diferència home-dona constitueix un element essencial en la constitució dels éssers humans, que és un error pretendre esborrar, i que té un significat profund. Com ha mostrat la teologia cristiana, la polaritat home-dona indica i apunta a la necessitat de la persona de

trobar-se amb el diferent, d'acceptar el do específic de l'altre, a la comunió interpersonal. És una diferència que crida a la donació recíproca i, en últim terme, a la fecunditat, per la generació de nova vida humana. Així doncs, igualtat, diferència, reciprocitat i fecunditat són els quatre grans principis que garanteixen la veritable dignitat de la dona i, com ha subratllat el Papa Francesc, la preservació de l'ecologia humana i l'harmonia del món.

Un dia com avui és una bona oportunitat per tal de revisar des d'aquests paràmetres, en cada un de nosaltres o en les estructures socials on participem, quines actituds i pressupòsits profunds atempten o dificulten el desenvolupament de la plena dignitat de la dona i la seva imprescindible aportació social.